

Piotr Kowolik

"Pedagogika przedszkolna", Anna
Klim-Klimaszewska, Warszawa 2005
: [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 1-2 (30-31), 261-263

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Piotr Kowolik

Recenzja książki: Anna Klim-Klimaszewska, Pedagogika przedszkolna.

Warszawa 2005; Polski Instytut Wydawniczy; ss. 286

Edukacja przedszkolna jest w Polsce pierwszym etapem systemu kształcenia. Jego głównym zadaniem jest nie tylko pomoc rodzicom w sprawowaniu nad dziećmi opieki wychowawczej ale przede wszystkim stymulowanie ich wszechstronnego rozwoju i przygotowanie do szkoły. To wymaga od nauczycieli przedszkoli rozległej wiedzy o dziecku, wysokich umiejętności organizatorskich oraz twórczej postawy. Sprostać temu może tylko dobrze wykształcony nauczyciel. Podstawę kształcenia kandydatów do pracy w przedszkolu, jak i podnoszenia kwalifikacji czynnych zawodowo nauczycieli, stanowi teoretyczna i praktyczna wiedza z zakresu edukacji przedszkolnej.

Od wielu lat odczuwa się w Polsce brak opracowania monograficznego z pedagogiki przedszkolnej. Jedną z publikacji jest wydana pod redakcją Marii Kwiatowskiej i Zofii Topińskiej "Pedagogika przedszkolna", której trzecie wydanie ukazało się w 1978 r. Również dwa inne dzieła o dużej wartości, a mianowicie "Wychowanie i nauczanie w przedszkolu" pod redakcją Ireny Dudzińskiej z 1983 r. i "Podstawy pedagogiki przedszkolnej" pod redakcją Marii Kwiatowskiej z 1988 w pewnym stopniu straciły już na swej aktualności. Bowiem zmiany polityczno-społeczne, jakie dokonały się w Polsce w ostatnich latach XX wieku, nie ominęły także systemu edukacji, w tym i wychowania przedszkolnego.

Autorka recenzowanej książki pokusiła się napisania opracowania, którego treść jest dostosowana do dokonujących się w Polsce reform edukacyjnych oraz wymagań wynikających z dostosowania systemu edukacji do standardów Unii Europejskiej.

Praca składa się z dziesięciu rozdziałów poprzedzonych wstępem. Oto tytuły pierwszych dziewięciu rozdziałów na kartach, których Autorka przedstawiła teoretyczne podstawy edukacji dzieci w wieku przedszkolnym:

1. Wychowanie przedszkolne we współczesnym systemie oświaty na tle rysu historycznego (s.12-30),
2. Biopsychiczne podstawy wychowania przedszkolnego (s.31-48),
3. Podstawy funkcjonowania przedszkola (s. 49-55),
4. Organizacja środowiska przedszkolnego (s.56-64),

5. Działalność pedagogiczna przedszkola (s.65-85),
6. Treści programowe wychowania w przedszkolu (s.86-102),
7. Przygotowanie dzieci do nauki w szkole (s.103-114),
8. Nauczyciel wychowania przedszkolnego (s.115-128),
9. Innowacje pedagogiczne w edukacji przedszkolnej (s.129-171).

Rozdziały powyższe przedstawiają w dość lapidarny sposób najważniejsze zagadnienia i problemy wychowania przedszkolnego oraz dostarczają pewne minimum wiadomości, niezbędnych do podejmowania praktycznych działań w przedszkolu. Stanowią one podstawę oddziaływań metodycznych.

Rozdział dziesiąty zatytułowany:

10. Wybrane przykłady rozwiązań metodycznych (s.172-280), ma charakter ściśle praktyczny. Autorka przedstawiła w nim wybrane propozycje rozwiązań metodycznych w formie scenariuszy zajęć. Każdy z nich dotyczy kształcenia umiejętności w określonej dziedzinie małego dziecka. Proponowane przykładowe scenariusze zajęć są wzorami rozwiązań praktycznych opracowanymi przez doświadczonych praktyków wychowania przedszkolnego. Obejmują zajęcia z zakresu nauki języka, z wykorzystaniem Metody Dobrego Startu, edukacji matematycznej, edukacji ekologicznej z wykorzystaniem metody R. Labana, metody C. Orffa, metody A. i M. Knieśców, metody W. Sherborne, metody Kinezylogii Edukacyjnej P. Dennisona oraz zajęć w przedszkolu tradycyjnym i wirtualnym.

W książce Autorka starała się przedstawić teoretyczne podstawy edukacji przedszkolnej w połączeniu z rozwiązaniami praktycznymi odnoszącymi się do działalności placówek przedszkolnych jako instytucji zbiorowego wychowania dzieci. Przy opracowywaniu monografii korzystała z dotychczasowego dorobku teorii i metodyki wychowania przedszkolnego oraz z dorobku współcześnie prowadzonych badań nad dzieckiem i jego wychowaniem w przedszkolu. Starała się zamieścić w niej treści uwzględniające najnowsze tendencje edukacji przedszkolnej w jej teoretycznym i praktycznym wymiarze. Wprawdzie nawiązuje w niej do problematyki historycznej, ale przede wszystkim przedstawiła współczesny stan edukacji przedszkolnej. Dlatego też, obok książek wydanych w ostatnich latach, korzystała z pozycji klasycznych, w których pewne treści nie straciły na swej aktualności.

W nowym ujęciu ukazała, np. rys historyczny wychowania przedszkolnego w Polsce, podstawowe formy działalności dziecka w wieku przedszkolnym, programy wychowania w przedszkolu, środki dydaktyczne w wychowaniu przedszkolnym, integrację elementów procesu edukacji w przedszkolu oraz pedagogiczną postawę nauczyciela przedszkola.

Do nowych zagadnień należy m.in. omówienie wychowania przedszkolnego w zreformowanym systemie edukacji oraz w krajach Unii Europejskiej zbyt

ogólnie i wąsko, uwarunkowania prawne funkcjonowania przedszkola, kształcenie nauczycieli wychowania przedszkolnego, warsztat pracy nauczyciela przedszkola a także pomoc przedszkolna.

Do własnych autorskich opracowań należy rozdział poświęcony innowacjom pedagogicznym rozszerzony o nowe treści dotyczące innowacyjnych koncepcji, metod i rozwiązań metodycznych w zakresie pedagogiki przedszkolnej.

W bibliografii, w alfabetycznym wykazie, podano podstawową literaturę wykorzystaną przy opracowaniu monografii oraz tę, która może służyć czytelnikowi do własnych studiów nad wybranym zagadnieniem. W zamierzeniu Autorki książka ma służyć przede wszystkim jako pomoc studentom kierunków nauczycielskich na zajęciach z pedagogiki przedszkolnej.

Sądzę, że praca ta mimo pewnej skrótowości ułatwi im opanowanie całości wiedzy i umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy nauczyciela przedszkola. Może również służyć nauczycielom praktykom w celu wywołania inwencji pedagogicznych i inspiracji do własnych poczynań innowacyjnych.